

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus 18.9.2020

Alustavat hyvän vastauksen piirteet 18.9.2020

Alustavat hyvän vastauksen piirteet on suuntaa-antava kuvaus kokeen tehtäviin odotetuista vastauksista ja tarkoitettu ensisijaisesti tueksi alustavaa arvostelua varten. Alustavat hyvän vastauksen piirteet eivät välttämättä sisällä ja kuvaa tehtävien kaikkia hyväksytyjä vastauksia. Alustavat hyvän vastauksen piirteet eivät ole osa Ylioppilastutkintolautakunnan yleisissä määräyksissä ja ohjeissa tarkoitettua tietoa siitä, miten arvosteluperusteita on sovellettu yksittäisen kokelaan koesuoritukseen. Alustavat hyvän vastauksen piirteet eivät sido Ylioppilastutkintolautakuntaa lopullisen arvostelun perusteiden laadinnassa.

Täydet pisteet voi saada vain vastaus, joka ei sisällä väärää tietoa.

Koesuorituksia ei saa kopioida. Ne ovat salassa pidettäviä asiakirjoja.

Digitaalisen kokeen arvostelupalvelun ohjeet ovat lautakunnan verkkosivuilla osoitteessa:

<https://www.ylioppilastutkinto.fi/arvostelupalvelun-kayttoohje-opettajille>

Tehtävien 1.6., 1.7., 2, 3, 4, 5 ja 6 arvioitavat piirteet on kuvattu ylioppilastutkintolautakunnan antamissa suomi toisena kielenä -koetta koskeissa määräyksissä.

https://www.ylioppilastutkinto.fi/images/sivuston_tiedostot/Ohjeet/Koekohtaiset/suomi_tai_ruotsi_toisena_kielena_kokeen_maaraykset.pdf?v=120419

Ongelmakohdat alleviivataan. Jokaista alleviivausta ei tarvitse kommentoida sanallisesti, mutta halutessaan mitä tahansa kohtaa voi tarkentaa kommenttikenttään.

Osa I: Kuunteleminen (50 p.)

1. Äänitetehtävä (20 p.) HUOMIO! Vastausten tulee olla kokonaisia itsenäisiä lauseita, mutta **HVP:ssä luetaan, mitä asioita hyvässä vastauksessa on.**

1.1. Mitä Tiina Sanila-Aikio mainitsee saamelaisten kotiseutualueesta? (2 p.) (monivalintavastaus)

- Siellä on runsaasti luonnonvaroja. (2 p.)

1.2. Miksi Jäämeren rata -hanke kuohuttaa paikallisten mieliä? (2 p.) (monivalintavastaus)

- Pelätään junien aiheuttavan vahinkoa poroille. (2 p.)

1.3. Miksi saamelaiskysymykset otetaan liian harvoin huomioon? (2 p.) (monivalintavastaus)

- Kaikilla ei ole käsitystä saamelaisten oikeuksista. (2 p.)

1.4. Sajos on paikka, joka (2 p.) (monivalintavastaus)

- tuo näkyville kotimaisia kieliä. (2 p.)

1.5. Miksi Tiina Sanila-Aikio ei itse elä saamelaiskulttuurin mukaisesti koko ajan? (2 p.) (monivalintavastaus)

- Hänen työnsä vie niin paljon aikaa. (2 p.)

1.6. Millaisia erilaisia rooleja Tiina Sanila-Aikiolla itsellään on? (Mainitse vähintään viisi.) (5 p.)

(tekstivastaus)

- saamelainen
- äiti
- poromies, (kalastaja-metsästäjän) vaimo
- saamen kielen opettaja
- saamelaiskäräjien puheenjohtaja
- rock-laulaja

1.7. Millaiset tekijät ovat auttaneet Tiina Sanila-Aikiota saamaan aikaan tuloksia? (5 p.) (tekstivastaus)

- yritystausta
- äidiltä saatu oppi, että työtä ei kannata pelätä
- ajatus (asenne), että kun tarttuu toimeen, niin saa aikaiseksi

2. Videotehtävä (15 p.) HUOMIO! Vastausten tulee olla kokonaisia itsenäisiä lauseita, mutta **HVP:ssä** luetellaan, mitä asioita hyvässä vastauksessa on.

2.1. Mihin kolmeen ryhmään voi luokitella tekijät, jotka vaikuttavat ostoskäyttäytymiseen ruokakaupassa? (5 p.) (tekstivastaus)

- tulotaso (ja siihen liittyvät tekijät)
- tilannetekijät (mihin aikaan, minä päivänä ja kenen kanssa kauppaan mennään)
- pysyvät arvovalinnat

2.2. Miten elämäntilanne vaikuttaa ostoskäyttäytymiseen? (5 p.) (tekstivastaus)

- perhetilanne: onko kotona lapsia vai ei
- aikataulut: kuinka paljon aikaa on käytettävissä ruuanlaittoon
- erilaiset ruokatottumukset ja -valinnat perheen sisällä
- ikäryhmä: eläkeläiset ostavat enemmän valmisruokaa ja pakasteita
- kumppanin olemassaolo: sinkut vs. parisuhde
- lapsiperheiden erilaiset tavat valmistaa ruokaa

2.3. Miten perheiden ostoskäyttäytyminen voi muuttua lasten myötä? (5 p.) (tekstivastaus)

- säännöllisyys: ruokaa tehdään säännöllisesti, ruokaostoksia tehdään enemmän, viljatuotteet ja maito painottuvat
- määrä: ollaan enemmän kotona ja tehdään ruokaa
- muutokset ostoksissa: lasten myötä ostetaan erilaisia tuotteita (esim. vaippoja)
- perheensisäiset erot: voi olla erilaisia ruokatottumuksia
- muutokset ajanvietossa: kotona viihtymistä edistävät tuotteet (esim. makeiset)

3. Videotehtävä (15 p.) HUOMIO! Vastausten tulee olla kokonaisia itsenäisiä lauseita, mutta **HVP:ssä** luetellaan, mitä asioita hyvässä vastauksessa on.

3.1. Mistä asuinalueen identiteetti ja mielikuvat asuinalueesta syntyvät? (5 p.) (tekstivastaus)

- kaupunkien itse alueelle tuottamista kertomuksista
- alueelle tulevaisuudessa nähdystä mahdollisuuksista
- ihmisten keskinäisistä suhteista sekä ihmisten ja ympäristön välisestä suhteesta
- vanhoissa kaupunginosissa historiasta, tarinoista ja asuinalueen pysyvistä ydinpiirteistä / uusissa kaupunginosissa asumisen toiveista ja mahdollisuuksista sekä siitä, millainen asuinalue voisi olla elettyinä tilana

3.2. Mitkä asiat tekevät asuinalueesta halutun tällä hetkellä? (5 p.) (tekstivastaus)

- ilmastotietoisille: ekologisuus ja kestävä kehitys huomioon (yhteiskäyttöautot, energiaratkaisut)
- yleisesti:
 - o yhteisöllisyys (esim. kaupunginosayhdistykset)
 - o hyvät joukkoliikenneyhteydet
- nuorille: alueiden omaleimaisuus ja ”elämän jäljet” (rosoisuus)

3.3. Miten asuinalueen identiteetti voi vaikuttaa? Anna esimerkki. (5 p.) (tekstivastaus)

- Annetaan asukkaille mahdollisuus osallistua: mahdollisuus kertoa toiveet ja kehittämissideat sekä saada oma ääni kuuluviin eri kanavien kautta.
- Luodaan asukkaille vapaus ja mahdollisuus kehittää omaa asuinalueitaan ja tehdä uusia asioita.
 - o Esimerkkinä Myyrmäki: asukkaat ovat itse ideoineet ja luoneet monenlaisia tiloja (esim. kulttuuritalo ja co-working-tila) ja tapahtumia; kaupunki antanut mahdollisuuden suunnitella ja toteuttaa, mutta varat ideoiden toteuttamiseen on täytynyt hankkia itse.

Osa II: Lukutaito (50 p.)

4. Tekstin ymmärtäminen (50 p.) HUOMIO! Vastausten tulee olla kokonaisia itsenäisiä lauseita, mutta **HVP:ssä luetellaan, mitä asioita hyvässä vastauksessa on.**

4.1. Miksi Mark Levengood on tyytyväinen elämäänsä Ruotsissa? Mainitse vähintään kolme asiaa. (10 p.) (tekstivastaus)

Vähintään kolme seuraavista asioista:

- Elämä on ollut mielenkiintoisempaa ja jännittävämpää kuin hän osasi kuvitella.
- Hän opiskeli Dramatiska Institutetissa.
- Häntä ei ole syrjitty.
- Hän on menestynyt ja hänet tunnetaan Ruotsissa.
- Hänellä on perhe, johon kuuluu kaksi äitiä ja kaksi isää sekä kaksi teini-ikäistä lasta / teini-ikäiset lapset.

4.2. Mitä hyviä ja mitä huonoja asioita Mark Levengood tuo esille 2000-luvun Suomesta? (10 p.) (tekstivastaus)

Hyviä asioita Mark Levengoodin mielestä ovat seuraavat:

- Helsinki on paljon kansainvälisempi kuin 1980-luvulla.

- Suomessa ymmärretään, että myös vaikeat ja raskaat asiat kuuluvat elämään. Ruotsissa elämään suhtaudutaan kevyemmin.
- Suomalaisten huumorintaju
- Suomalaisessa ruoassa hyvää on lauantaimekka, karjalanpiirakat ja keltainen Jaffa.

Huonoja asioita Mark Levengoodin mielestä ovat seuraavat:

- Tasa-arvo ei ole toteutunut Suomessa yhtä hyvin kuin Ruotsissa.
- Rajalle perustettu tarkastuskeskus vuonna 2015.

4.3. Miksi Anna Järvistä ei voi pitää tyypillisenä suomalaisena maahanmuuttajana Ruotsissa? (10 p.)

(tekstivastaus)

- Hän asui lapsena omakotitaloalueella, jossa ei asunut muita suomalaisia.
- Lapsuuden asuinympäristössä monilla oli akateeminen koulutus.
- Hänen perheensä kuului ylempään keskiluokkaan.
- Hän ei ole kokenut syrjintää eikä rasismia kuten monet muut suomalaiset maahanmuuttajat.
- Hän ei ole hävennyt suomalaisuuttaan eikä suomen kieltä.

4.4. Miten artikkelin mukaan Ruotsissa suhtauduttiin suomalaisiin 1960- ja 1970-luvuilla? (10 p.)

(tekstivastaus)

Suomalaisia

- pidettiin alempiarvoisina kuin ruotsalaisia
- syrjittiin
- pilkattiin haukkumasanalla *finnjävel*
- pilkattiin kertomalla halventavia vitsejä.

4.5. Miksi artikkelin otsikko on *Sivulliset*? (10 p.) (tekstivastaus)

- Artikkelin molemmat henkilöt, Mark Levengood ja Anna Järvinen, tuntevat olevansa kahden kulttuurin välissä. He tuntevat itsensä ulkopuolisiksi sekä Suomessa että Ruotsissa.

Osa III: Kirjoitustaito (129 p.)

5. Lyhyt kirjoitustehtävä: Kommentti (30 p.)

- oma mielipide
- monipuoliset perustelut
- perusteluiden vakuuttavuus
- asiatyyli

6. Kirjoitelma (99 p.)

6.1. Kirjoitelma (99 p.) (tekstivastaus)

6.2. Kirjoitelma (99 p.) (tekstivastaus)

6.3. Kirjoitelma (99 p.) (tekstivastaus)

6.4. Kirjoitelma (99 p.) (tekstivastaus)

6.5. Kirjoitelma (99 p.) (tekstivastaus)

6.6. Kirjoitelma (99 p.) (tekstivastaus)

6.7. Kirjoitelma (99 p.) (tekstivastaus)

6.8. Kirjoitelma (99 p.) (tekstivastaus)